

SPIS RZECZY

DRUGIEJ CZĘŚCI.

Wstęp.	I
<i>Książęta Opawsko-Raciborscy</i>	3

Wstęp do Rozdziału I. — Zamaczone stosunki państwowe za rządów Jana króla czeskiego. — Niechęć duchowieństwa, zajęcie króla z biskupem wrocławskim. — Najazd granic polskich. — Związek nieprzyjazny dla Jana dochodzi do skutku, cesarz niemiecki i król polski uczestniczą w nim. — Wyprawa Jana ks. świdnickiego, wojna z Polską. — Syn jego Karol cesarzem Niemiec, królem czeskim. — Pokój z Polską i księciem świdnickim. — Zajęcie Łużycy i Brandenburga. — Jego troskliwe rządy na Szlązku, podniesienie zarządu wrocławskiego do godności wyższej magistratury. — Próba odłączenia dycezyi wrocławskiej od metropolii gnieźnieńskiej; biskupi wrocławscy na równi książętom hołd panującemu składać mają. — Uwolnienie dziedzicznych czeskich krajów z pod wpływu sejmów niemieckich	14
--	----

Niedoleżne rządy jego syna Wacława; rozkład państwowy na Szlązku. — Zmiana dynastyi panującej w sąsiednich krajach w Węgrzech i Polsce. — Knowania Zygmunta króla Węgier przeciwko rządowi Wacława, jego uwięzienie. — Zwrot w polityce Wacława, zbliżenie się jego do Polski, zjazd wspólny z Jagiellą. — Pozbawienie Wacława godności cesarskiej. — Krwawy rozruch w Wrocławiu. — Zaburzenia w Czechach. — Rzut oka na stanowisko miast i książąt szlązkich za jego panowania	29
---	----

Rozdział I. <i>Książęta na Lignicy, Brzegu i Lüben.</i> Rozdział księstwa, sprzedaż okręgu Grotkowa. — Dział synów Bolesława III. — Wacław książę na Lignicy a brat Ludwik I książę na Brzegu, wspólne stosunki obu braci. — Potomstwo Ludwika, rozdrobnienie ich udziałów. — Potomstwo Wacława lignickiego. — Wacław jego syn biskupem wrocławskim. — Zatargi duchowieństwa szlązkiego z królem czeskim, książę wojna.	43
--	----

<i>Książęta na Świdnicy, Jaworze i Münsterbergu.</i> Nieprzyjazny stosunek do Czechów ks. Bolesława II, przyłączenie ks. Jaworskiego, związki jego z Polską. — Pogodzenie się z cesarzem Karolem i przekazanie na niego swego dziedzictwa. — Mikołaj i Bolesław II ks. na Münsterbergu.	62
<i>Książęta na Bytomiu i Kozlu.</i> Wygaśnięcie linii, spór o ich dziedzictwo.	73
<i>Książęta na Cieszyńcu i Oświęcimiu.</i> Kazimierz I, stosunki jego z Czechami; Przemysław I obejmuje rządy połowy miasta Głogowa. — Jan II na Oświęcimiu umiera bezdzietnie. — Połączenie obu księstw i nowy dział synów Przemysła	76
<i>Książęta na Saganie, Głogowie i Oleśnicy.</i> Zajęcie się nimi przez króla Jana. — Czesi obejmują Głogów. — Najazd Polaków, odpadnięcie Wschowy. — Henryk V ks. na Saganie, za wierne usługi otrzymuje od cesarza Karola połowę Głogowa. — Dział jego synów. — Zamieszanie imion książąt na Oleśnicy. — Konrad I, II i III, przyjazne ich usposobienie do Polski.	84
<i>Książęta na Opolu, Strzelcach i Falkenbergu.</i> Połączenie się księstw w osobie Bolesława III i Władysława. — Działy między nimi. — Władysław na usługach Ludwika I kr. Węgier i Polski, otrzymuje ziemię Wieluńską i Ostrzeszowską, sprawuje rządy namiestnicze na Rusi. — Obdarowany ziemią Dobrzyńską i częścią Kujaw. — Zasługi przez niego położone i niechęć Polaków do jego zarządu. — Ze śmiercią brata opiekuje się synowcami, jeden z nich Jan biskupem poznańskim. — Założenie klasztoru Jasnej-góry. — Zmienne jego usposobienie do osoby kr. Jagielly — Połączenie się z Krzyżakami, odmowa hołdu Polsce. — Władysław traci posiadłości polskie, najazd Jagielly na księstwo Opolskie i zawarty rozejm z jego synowcami. — Niespokojny charakter Bolesława ks. opolskiego i Bernarda ks. falkenbergskiego, ich zatargi z Wrocławiem. — Uwięzienie brata ich biskupa Jana w Wrocławiu i jego śmierć	93

Wstęp do Rozdziału II. Rzut oka na stosunki kościelne w Czechach — WYROBIE NIE SIĘ HUSYTYZMU JAKO STRONNICTWA politycznego. — Zygmunt królem Czech, opór jemu stawiany. — Popularność wojny z Czechami na Szląsku, który przedsięwzięcie pierwsze kroki zaczepne w 1420 roku. — Gorliwość Szlązaków w popieraniu następnych wojennych wypraw Zygmunta. — Niesumiennność Zygmunta w stosunkach swoich z Polską. — Ofiarowanie Jagielle korony czeskiej, uwięzienie w Szląsku posłów czeskich, idących z podobną propozycją do Witolda w. księcia Litwy. — Zapatrywanie się Polaków na sprawy czeskie, polityka Witolda przeważa, wysłanie do Czech pomocniczego korpusu. — Projekt Zygmunta utworzenia związku w celach nieprzyjaznych Polsce, przystąpienie do niego Szlązka, projekt podziału Polski. — Przymierze Zygmunta z Jagiellą. — Zygmunt Korybut synowiec

Jagielly, na własną rękę wyprawia się do Czech. — Od 1425 r. początki najazdów husyckich na Śląsk, spotkany niedoleżny opór zachęca do dalszych wycieczek. — Bojaźń Zygmunta czynnej interwencji Jagielly w obronie Śląska. — Zjazd panujących w Łucku. — Pierwsze kroki pojednania się z Czechami nie udają się Zygmuntowi. — W 1430 r. pierwsze wystąpienie bezpośrednie husytów polskich, usadowienie się ich w górnym Ślązku. — Zajęcie obronnych pozycji przez husytów w średnim Ślązku. — Związujące się umowy Ślązka z przewódcami husytów. — Próby pogodzenia ich z kościołem. — Zbliżenie się Czechów do Polski, wspólna wyprawa przedsiębrana na Krzyżaków. — Wycofanie załóg husyckich ze Ślązka. — Zmiana systemu rządów w Czechach wzbudza zapórę i nieufność Ślązka, wyradza się ztąd zobopólna niechęć.

125

Albert arcyksiążę Austrii królem Czech, cesarzem Niemiec. — Polacy popierają kandydaturę Kazimierza królewicza polskiego; nieudana wyprawa, wyczekująca polityka Ślązka. — Elżbieta wdowa po Albercie, uznana za panującą przez Ślązaków; bezrząd, zamięszane stosunki. — Roszczenia Władysława króla Polski i Węgier do uznania go panującym na Ślązku. — Objęcie rządów w Czechach przez syna Alberta Władysława Pogrobowca, małżeństwo siostry jego z Kazimierzem królem polskim przychodzi do skutku. — Upór Wrocławian złożenia królowi hołdu w Pradze, jego przyjazd do Wrocławia. — Początek niechęci i nieufności przeciwko Podiebradowi namiestnikowi królewskiemu na Czechy.

175

Rozdział II. *Książęta na Lignicy-Brzegu, Lüben, Ohlau-Nimptsch.*

Ludwik II przeciwnik husytów rządzi na Lignicy i Brzegu, zabiegliwość jego w uzbrojeniach. — Najazdy husytów na jego posiadłości. — Rządy pozostałej po nim wdowy. — Smutny stan majątkowy książąt piszących się z Lüben, objęcie przez nich spadku po Ludwiku II.

186

Książęta na Münstenbergu. Jan ostatnim księciem z domu Piastów. — Księstwo dostaje się w dom ks. Opawy, a następnie domowi Podiebradów czeskich

194

Książęta na Oleśnicy-Koźlu i Kancie. Konrad biskup wrocławski popiera dążności Zygmunta, bracia jego pragną równowagę utrzymać w stosunkach z Polską i Krzyżakami. — Zniszczenie księstwa Oleśnickiego i wyprawy Konrada z Kanty na husytów osiadłych w górnym Ślązku. — Biskup rezygnuje z biskupstwa, wznowiona kwestya zależności posiadłości biskupich koronie czeskiej. — Ruchliwy charakter Konrada Białego, najazdy przez niego robione zakończone uwięzieniem go przez synowców i rezygnacyą z księstwa.

200

Książęta na Saganie i połowie Głogowa. Jan I daje początek linii książąt Sagańskich, działy synów jego. — Henryk X obejmuje posiadłości braci Wacława i Henryka IX, przenosi rezydencyę do Frej-

stad, z kąd tytułuje się ks. Koźuchowskim. — Zbliżenie się książąt tego domu do kurfurstów saskich i brandenburskich. 213

Książęta na Opolu i Falkenbergu. Odmienny pogląd tych książąt na sprawę husytyzmu: Bolko V z Małego Głogowa pomaga im. — Bernard Falkenberski przekazuje dziedzictwo na rzecz synowców Jana, Mikołaja i Bolka V; charakter tego ostatniego, jego zajęcia z Polską. 216

Książęta na Cieszynie i połowie Głogowa. Stosunki tych książąt z Polską, nie należą do wypraw ces. Zygmunta. — Władysław księciem na Głogowie, Wacław na Bytomiu sprzedaje Siewierz biskupowi krakowskiemu. — Bolesław II rządzi na Cieszynie z bratem Przemysławem. 225

Książęta na Oświęcimiu i Zatorze. Działy synów Kazimierza. — Najazdy w granice Polski. — Wacław Zatorski lennikiem Polskim, a Jan sprzedaje Oświęcim Polakom. 231

Wstęp do Rozdziału III. Jerzy Podiebrad obrany królem czeskim. — Wrocław odmawia mu posłuszeństwa, nieudana wyprawa książąt szlązkich na miasto. — Przymierze Podiebrada z Kazimierzem królem polskim. — Zwrot w polityce stolicy apostolskiej względem Podiebrada, i ofiarowanie korony czeskiej Kazimierzowi królowi polskiemu, który jej nie przyjmuje. — Wystąpienie Macieja Huniada króla Węgier przeciwko Podiebradowi. — Kroki wojenne rozpoczęte na Szląsku. — Poselstwa i propozycje wzajemne panujących między sobą. — Najazd Węgrów na Czechy, krótkotrwały rozjem. — Maciej koronuje się na króla czeskiego. — Podiebrad ustanawia swoim następcą syna kr. Polskiego. — Smutny stan Szląska. — Śmierć Podiebrada. — Władysław najstarszy syn króla Polski powołany na tron czeski. — Szląsk trzyma stronę Macieja. — Niedojście do skutku pośrednictwa papieżkiego. — Wyprawa Polaków na Macieja, bezowocne oblężenie Wrocławia. — Surowe obejście się Macieja ze Szląskiem. — Układem ołomunieckim Szląsk przechodzi pod władzę Macieja, jego rządy. 237

Uznanie przez Szlązaków Władysława Jagiellończyka króla czeskiego za panującego. — Ustawa z 1498 roku ustalająca samorząd krajowy. — Przewaga władzy świeckiej nad duchowną utrwalona układem kołowrackim. — Zjazd króla do Wrocławia, spór Czechów i Węgrów o złożenie hołdu przez Szląsk. — Stan kraju. — Stosunki handlowe z Polską. — Polityka domu Habsburgów co do zabezpieczenia sobie dziedzictwa po Jagiellonach czesko-węgierskich. — Młodociane rządy Ludwika, jego otoczenie, lekceważenie rad Zygmunta króla polskiego. Objęcie po nim spadku przez dom Habsburgów 268

Rozdział III. Książęta na Lignicy i Brzegu. Ubóstwo Fryderyka I-go. — Opuszcza stronę Podiebrada a ofiaruje usługi Maciejowi, od którego ma sobie przyznane księstwo Lignicy. — Jego wyprawa na księcia głogowskiego. — Dział jego synów: Jerzy na Brzegu, Fryderyk II na Lignicy dziedziczy Brzeg po bracie. — Małżeństwo z siostrą królewską podnosi go w znaczeniu. — Namiestnikiem Dolnego Szlązka. 281

Książęta z domu Głogowskiego. Baltazar ks. sagański nie uznaje Podiebrada za panującego, pozbawiony posiadłości. — Jan II z Priebus oddany usługom czeskim przechodzi na stronę Macieja. — Wypędza brata z Saganu i sprzedaje księstwo kurfürstom saskim. — Ze śmiercią Henryka XI ks. kożuchowskiego wojna domowa w Dolnym Szlązku. — Jan II z Priebus obejmuje księstwo Głogowskie, za zachcianki niepodległości wypędzony przez Macieja. 290

Książęta na Oleśnicy. Konrad Czarny wierny sprzymierzeniec Podiebrada. — Prawa sukcesyjne jego żony do ks. Płockiego. — Brat jego Konrad Biały trzyma stronę Polaków, sprzedaje posiadłości królowi Maciejowi. — Przywrócony do księstwa przez Władysława Jagiellończyka. 303

Książęta na Cieszynie i połowie Głogowa. Życzliwe usposobienie książąt tego domu dla Podiebrada. — Przemysław II ks. na Cieszynie zagrożony od Macieja ustępuje mu swoich praw dziedzictwa do połowy Głogowa. — Kazimierz III ks. cieszyński mianowany przez Władysława Jagiellończyka namiestnikiem na Szląsk. — Sprawuje rządy w Opawie. 307

Książęta Oświęcimscy na Zatorze, Toszku i Glejwitz. Zajęcie Przemysła na Toszku z ks. opolskim. — Jan oświęcimski nabywa Glejwitz i Ujest, od których miast się tytułuje. — Potomstwo Wacława ks. na Zatorze sprzedaje księstwo Koronie Polskiej. 317

Książęta Opolscy. Mikołaja I układy z biskupem wrocławskim o Ujest. Narażony w czasie najazdu polskiego dotrwał w wierności Maciejowi. — Rządy Jana II i Mikołaja II. — Sprawa na zebraniu Stanów w Nissie. — Mikołaj II ścięty. — Układy na przeżycie Jana II z księciem opawsko-raciborskim a następnie z Jerzym margb. brandenburg-Anspach. — Jan II obejmuje w posiadanie księstwo Raciborskie. 321

Wstęp do Rozdziału IV. Ferdynand królem czeskim i węgierskim. — Protestantyzm na Szlązku — Polityka domu Habsburgów. — Pierwsze naruszenie przywilejów szlązkich. — Maksymilian II, jego starania o koronę polską. — Rudolf II, wyprawa arcyks. Maksymiliana do Polski. — Potajemne układy Zygmunta III, króla polskiego z domem Habsburgów. — Rozdwojenie w cesarskiej rodzinie. 332

Rozdział IV.	
<i>Książęta na Lignicy, Brzegu i Wolawie.</i>	
Fryderyk II	
zaprowadza protestantyzm — Stosunki z domem margrabiów	
brandenburgskich, umowa z niemi zawarta unieważniona przez	
cesarza Ferdynanda. — Fryderyk III ks. na Lignicy, smutne jego	
przejścia, pozbawiony władzy i wolności. — Jerzy II ks. na Brze-	
gu i Wolawie, świetne rządy, zaufanie ku niemu panujących. —	
Henryka XI rządy w Lignicy, marnotrawstwo dochodów, poz-	
bawienie i przywrócenie do rządów, stosunki z Polakami. —	
Uwięzienie jego i pobyt w Polsce. — Rządy Fryderyka IV. —	
Książę Joachim-Fryderyk obejmuje władzę nad połączonemi	
księstwami, opiekuje się kalwinami.	343

<i>Książęta na Cieszynie.</i>	
Małoletność i rządy Wacława-Adama i jego	
syna Adama-Wacława.	367